

celoti približno naslednje mere: dolžina 15 m, širina 4 m oz. ob upoštevanju prizidka 7 m.

Kidričeva rojstna hiša je v zelo slabem stanju: temelj razpada, stene se vesijo, streha na več mestih kaže rebra in zamaka. Če ne bo skorajšnje pomoči, bo z njo ob prvem večjem snegu ali viharju konec. Fotografije izpred 1958 (iz članka J. Orožna) oz. iz 1976 (fotogr. U. Terinelli) naj bodo v potrditev povedanega.

Stane Suhadolnik
SAZU v Ljubljani

Organizacija in delo poljske slavistike

Biuletyn slawistyczny. Polska akademia nauk — Zakład słowianoznawstwa. Warszawa 1976, 153 str.

V času, ko po svetu in pri nas skoraj mrzlično iščemo nove, bolj ustrezne in učinkovite poti in metode za izobraževanje in vzgojo mladine na vseh stopnjah, je pričujoči poljski bilten (razmnožen v 300 izvodih na ciklostil) še posebno dobrodošel. Čeprav je v njem dana podoba znanstveno-raziskovalnega in pedagoškega delovanja samo za eno predmetno področje na ravni akademije znanosti, univerz in višjih pedagoških šol, je mogoče iz biltena razbrati tudi širše informacije o znanstvenem, prosvetnem in kulturnem stanju na Poljskem. Ker gre za državo s približno 36 milijoni prebivalcev, je tintam mogoča primerjava s Slovenijo v razmerju 20:1. Seveda se moramo tudi zavedati razmerno velike nacionalne in jezikovne homogenosti na Poljskem, njihove bogate univerzitetne, splošnokulturne in jezikovno-literarne tradicije, a ne nazadnje njihovega zgodovinskega in današnjega položaja.

Takoj na začetku si moramo priti na jasno glede nekaterih poljskih terminov, ki so v okviru poljskega akademijskega in univerzitetnega življenja pomensko čisti in utrjeni, pri nas pa jim včasih težko najdemo ustrezni ekvivalent. Že izraz *slawistyczny* na Poljskem ne vključuje polonistike; v zadnjem času se iz pojma *slawistyka* izloča tudi rusistika (prim. npr. Wydział Rusycystyki i Slawistyki Uniwersytetu Warszawskiego — Fakulteta za rusistiko in slavistiko varšavske univerze); pri nas je do nedavnega veljal vsakdo, ki se je ukvarjal z enim od slovanskih jezikov (ali literatur) za slavista (če na neki šoli nimajo učitelja

ali profesorja slovenščine, navadno pravi, da nimajo *slavista*, Poljaki pa bi v analognem primeru uporabljali izraz *polonist*), čeprav postaja zaradi uvajanja enopredmetne študijske skupine za slovenščino tudi pri nas termin *slovenist* čedalje pogostejši. Zaradi povedanega pričujoči bilten ne obravnava polonističnih ustanov in njihove problematike, s tem pa ni rečeno, da ne nastopajo isti raziskovalci kot polonisti in slavisti.

Slušatelje na univerzah in pedagoških akademijah delijo v »stacionarne« (stacjonarny), »zaočne« (zaoczny) in večerne (wieczorowy); pri nas so prvi *redni*, drugi in tretji pa so združeni v umikajočem se izrazu *izredni* in v novejšem (po visokošolskem zakonu) študiju *ob delu*. Poljskemu in ruskemu »zaočnemu« študiju bi ustrezal naš študij »na daljavo« ali *dopisni* študij, medtem ko »večerniki« obiskujejo predavanja in vaje, so torej »na oče«, čeprav samo zvečer.

Fakultete, ki imajo na Poljskem v svojem sestavu slavistiko (z rusistiko), imajo tri različna »imena«; največ je *filoloških* fakultet (univerze v Krakovu, Wrocławu, Poznaju, Lodžu); *humanistične* fakultete imajo »mlajše« univerze v Gdansk, Lublinu in Katowicah; najbolj so (verjetno zaradi množičnosti) predmetno razdrobljene fakultete v okviru varšavske univerze, kjer obstaja samostojna fakulteta za *rusistiko in slavistiko* (s skupno okrog 1400 slušatelji). Zanimivo je, da kljub zakoreninjeni univerzitetni tradiciji jezikoslovni predmeti na Poljskem nikjer niso več v sestavu filozofskih fakultet.

Na poljskih univerzah (in na višji pedagoški šoli v Krakovu in Opolu) obstajajo organizacijske enote z znanstvenimi in pedagoškimi nalogami, ki jih imenujejo *instytut*; ta se navadno deli v *zakłady* (poljski termin *zakład* bi najustrezneje prevedli z *oddelek*), ti pa imajo velikokrat še *delavnice* (pracownia) za znanstveno raziskovanje večjih ali manjših tematskih področij. Manj institucionalizirane so t. i. *delovne skupine* (zespół), ki so lahko tudi meddisciplinarne. Tako je npr. na varšavski fakulteti za rusistiko in slavistiko Inštitut za slovansko filologijo (Instytut Filologii Słowiańskiej), ki se deli na tri oddelke (*zakłady*): *Zakład Filologii Bułgarskiej*, *Zakład Filologii Czesko-słowackiej*, *Zakład Filologii Serbsko-chorwackiej*. Tu sta formirani tudi dve delovni skupini (zespoły): Međinstitutska raziskovalna skupi-

na za slovnično kategorijo stopnjevanja v slovanskih jezikih in Skupina za raziskovanje zahodno- in južnoslovanskih književnosti XX. stoletja. Kot posebni enoti varšavske fakultete sta tudi *Katedra za belorusko filologijo* in *Katedra za ukrajinstiko*.

Med oblikami študija (predavanja, seminarji, vaje) srečamo tudi termin *konwersatorium*, ki bi ga lahko uvrstili nekako vmes med predavanja in seminarje; tako predvideva npr. oddelek za ruski jezik varšavske univerze *konverzorij* iz izbranih vprašanj rusko-poljskega konfrontativnega jezikoslovja.

Poljska akademija znanosti (PAN) ima v okviru Komiteja za slavistiko (Komitet Słowianoznawstwa PAN), ki ga vodi akademik W. Hensel (njegov častni predsednik je znani jezikoslovec-slavist Zdzisław Stieber) tele komisije: 1) za balkanistiko, 2) za etnogenezo Slovanov, 3) za zgodovino slavistike, 4) za mednarodne literarne zveze, 5) za slavistični program pri poljskem komiteju UNESCO, 6) za slavistične kongrese. Slavistični komite, ki ga sestavljajo najvidnejši predstavniki stroke, izdaja štiri znanstvene revije: *Slavia Orientalis*, *Pamiętnik Słowiański*, *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*, *Rocznik Slawistyczny*; in monografsko serijo *Monografie Slawistyczne*.

Deloma posega v širšo slavistično problematiko tudi *Jezikoslovni komite PAN s Komisijo za kulturo jezika in Komisijo za dialektologijo*. Zadnja komisija koordinira poljske priprave za slovanski jezikovni atlas, za evropski jezikovni atlas in za atlas karpatskega ozemlja.

Slavistično komisijo ima PAN tudi v Krakovu in Poznanju. Naj omenimo, da pripravlja komisija v Krakovu etimološki slovar slovanskih plemenskih imen in izdaja *Prace Komisji słowianoznawstwa oddziału PAN*; komisija v Poznanju je bila ustanovljena šele leta 1973 in ima namen povezati in koordinirati delo slavistov velikopoljskega območja. Zanimiv je njihov sociolingvistični raziskovalni načrt, ki združuje etnografe, jezikoslovce in sociologe ob temi *Proces jezikovne in kulturne integracije nekaterih zahodnopoljskih območij*, naseljenih po drugi svetovni vojni s Poljaki različnega narečnega izvora, Ukrajinci, Belorusi in Lemki.

Osrednja znanstveno-raziskovalna slavistična ustanova na Poljskem je *Zakład Słowianoznawstwa PAN*, ki je del prvega razreda (za družbene vede); v svojem sestavu ima dvanajst delavnic in eno delovno skupino (zespół), ki pa niso vse v Varšavi. V okviru slovanskega jezikoslovja so tele delavnice: 1) za ruski jezik, 2) za beloruski jezik, 3) za ukrajinski jezik, 4) za lehitske jezike in lužiškosrbska jezika, 5) za češki in slovaški jezik (s podružnično delavnico v Poznanju), 6) za južnoslovanske jezike, 7) za praslovansčino (v Krakovu), 8) za cerkvenoslovansčino (v Gdansku), 9) delovna skupina za slovansko onomastiko. Za literarno vedo so tri delavnice: 1) za vzhodnoslovanske književnosti, 2) za zahodno- in južnoslovanske književnosti, 3) za sodobne (podčrtal F. J.) zahodno- in južnoslovanske književnosti.

Posebna delavnica oddelka za slavistiko PAN se ukvarja z najstarejšo zgodovino Slovanov (do konca 12. stol.) in nadaljuje poljsko meddisciplinarno tradicijo na tem področju (arheologija, zgodovina, jezikoslovje); delavnica ima svoj sedež v Poznanju, med njene najpomembnejše znanstvene dosežke pa sodi *Slovar slovanskih starožitnosti* (Słownik Starożytności Słowiańskich), ki izhaja po snopičih v redakciji G. Labude in Zd. Stieberja; v njem sodeluje okrog 200 specialistov najrazličnejših strok z vseh raziskovalnih središč na Poljskem.

Raziskovalno aktivnost drugih delavnic lahko označimo seveda le shematično: rusisti pripravljajo slovar ruskih narečij na Poljskem (gre za ruske otočke preseljenec iz 17. stoletja) in konfrontativne rusko-poljske besedotvorne raziskave; beloruska delavnica je pripravila za tisk dialektološki atlas beloruskih in ukrajinskih govorov v okolici Białostoka, ukrajinsti pa pripravljajo atlas narečij Bojkov in Huculov.

Delavnica za lehitske jezike in lužiškosrbska jezika, ki jo je vodil Zd. Stieber, zdaj končuje redakcijo zadnjih delov kašubskega jezikovnega atlasta (*Atlas językowy kaszubszczyzny*) pod vodstvom Hanne Popowske-Taborske. Atlas je začel izhajati pred dvanajstimi leti (toliko je tudi zvezkov) in je poleg gramatike Lorentza in narečnega slovarja Sychte temeljno delo za to jezikovno področje (prim. J. Zieniukowa, *Kašubščina v luči jezikoslovnih raziskav*, JiS XX, 1974/75, str. 2–7).

(Se bo nadaljevalo)

Franc Jakopin
Filozofska fakulteta v Ljubljani

sprejemne zmogljivosti mladega človeka, celo povprečnega. — Prešernoslovje je pač eno tistih ne premnogh tematskih področij, kjer je slovenska literarna veda pripela najdlje; Prešernove poezije so že po tradiciji nekakšen preskusni kamen, na katerem se kar naprej preskušajo najrazličnejši razlagalci, nove metode, prodornost mišljenja, prepričljivost razlaganja, splošna kulturna zavest. Prav zato je prešernoslovje za ta del tudi nadpovprečno bogato — in po predmetu težavno. Smrten greh bi delali, ko bi v šoli iz nekakšnih dnevno pragmatičnih, recimo »osipniških« skrbri takšno bogastvo docela zanemarili. Prešeren bi moral biti tudi v šolski literarni zgodovini resor, kjer se stvari poganjajo naprej: kot način, širina in globina znanja. Ni mogoče ob velikem znanstvenem napredovanju pri šolskem Prešernu capljati na mestu ali kar potihem mencati ritenskol

Zdi se, da je približno takšna presoja bila Kocijanu izhodišče; za svoj tekst je namreč upošteval domala vse temeljne tipe obstoječih prešernoslovskih interpretacij: od biografske (Kidrič, Zupan, Slodnjak), estetsko-genetične (Kos) ali duhovnozgodovinske (Slodnjak) do slogovno estetizirajoče (Vidmar) ali sintetizirajoče (Paternu). Opozorila nanje je tudi spretno sproti »podtikal« z občasnimi značilnejšimi navajanjmi iz najbolj znanih tovrstnih avtorjev; sistematično je nanje opozoril z navedbo osnovne literature. — Tako je umljivo, da spis ni ostal pri goli biografiji, kakor se pogosto in rado pripeti; pa tudi ne, da bi bila biografija zanikrno zapisana, kakor se zgodi enako rado. Podkovan s poznavanjem znanstvenega prešernoslovja je Gregor Kocijan posamične interpretacijske elemente spretno uravnovesil v zaključen portret: za kompozicijsko osnovo mu je sicer res še zmeraj biografija kot tisto, kar je konkretno misleči mladostniški pameti najbolj umljivo. Vendar že biografija ni le samo suho naštevalna, shematična; avtor jo je skušal bralcu dodatno približati z značilnejšimi, povednejšimi anekdotičnimi vložki (z njimi je sem in tja tudi »razrahljal« tekst, da — za vsak primer — vseeno ne bi bil prenaporen). Ob to osnovo je dodajal sociološko informacijo, na vse skupaj pa najtežje: estetsko interpretacijo pesemskih besedil — skrbno in odmerjeno dozirano, po obsegu in terminologiji.

Iz postopka je nastal, kot že rečeno, nekoliko zahtevnejši, pa kar precej kompleten prikaz Prešerna kot človeka in pesnika, obdanega z oprijemljivim zgodovinskim ča-

som, družbenim prostorom, zaznamovanim z velikim narodnim prebujanjem, narodnim preporodom.

Knjižica zato ponuja šoli izredno bogato gradivo ob enem s kvalificirano in ustrezno prilagojeno razlago. Že prvi od Obrazov, Gerlančev Cankar, je razprodan. Ne more biti dvoma, da čaka enaka usoda tudi drugega; to ni ugotovitev za komercialiste, marveč za vsakogar, ki bi ga zanimala porabnost nove edicije.

Matjaž Kmecl
Filozofska fakulteta v Ljubljani

Organizacija in delo poljske slavistike (Nadaljevanje in konec)

Bohemisti proučujejo češko-poljske jezikovne stike v zgodovini in morfologijo zahodnoslovanskih jezikov, medtem ko je južnoslovanska delavnica usmerjena predvsem v proučevanje sintaktičnih vprašanj. Krakovska delavnica za praslovanski jezik je začela izdajati pomembno delo *Słownik Prastłowiański*. Doslej sta izšli v redakciji F. Sławskega dve knjigi (I — A, B; II — C do Dawnota; 1974, 1976), ki prinašata zlasti za slovansko besedotvorje veliko novih dognanj. Slovar pripravlja delovna skupina pod vodstvom V. Boryśa. Delavnica za ksl. je šele začela z delom (vodi jo L. Mośczyński z univerze v Gdansku), njena naloga je, da zbere in obdela cerkvenoslovansko jezikovno gradivo iz spomenikov na Poljskem. Skupina za onomastiko proučuje rečna imena na Pomorjanskem, v načrtu pa ima tudi primerjalno-slovanske onomastične študije.

V literarnozgodovinskih delavnicah se ukvarjajo predvsem z zvezami poljske književnosti z drugimi slovanskimi književnostmi; v zahodno- in južnoslovanskih književnostih 20. stoletja so raziskave usmerjene v odkrivanje skupnih razvojnih tendenc; zanimiva je tema o etičnih problemih jugoslovanske vojne proze. V tej delavnici je zaposlena tudi Katarina Šalamun-Biedrzycka, ki je obranila disertacijsko temo Nove tendence v slovenski poeziji dvajsetih let.

Slavistika na osmih poljskih univerzah ni organizirana po enotnem vzorcu. Izoblikovali so se štirje osnovni tipi organizacijske strukture: *rusistika* in druga *slavistika* sta dva ločena inštituta (Krakov, Varšava, deloma Katovice), *rusistika* je oddelek v okvi-

ru inštituta za slovansko filologijo (Vroclav), rusistika in slavistika tvorita skupaj inštitut (Lublin, Poznanj), slavistika je v okviru inštituta za rusko filologijo (Lodž, Gdansk).

Na Jagellonski univerzi v Krakovu ima inštitut za rusko filologijo tri oddelke (zaključki): za rusko in sovjetsko književnost (termina ruski in sovjetski se ne uporabljata dosledno v enakem pomenu; ruska književnost sega do oktobrske revolucije, književnost po revoluciji pa se imenuje sovjetska, čeprav gre tudi tu za rusko književnost, ne pa npr. za armensko, gruzinsko ipd. Pravilneje bi bilo imenovati: ruska književnost pred revolucijo in ruska književnost sovjetske dobe), za ruski jezik, za metodiko pouka ruskega jezika. Na vseh treh oddelkih dela kar 45 učiteljev in sodelavcev, kar seveda omogoča skrajno specializacijo v stroki, obenem pa tudi drobitve predmeta; tako ima ruska književnost za vsako obdobje svojega specialista, pri jeziku se eni lahko ukvarjajo samo s fonetiko, drugi z leksikologijo, s slovnico, še posebej s sintakso itd. Metodika pouka ruskega jezika ima skoraj na vseh univerzah svoj poseben, enakovreden oddelek z več učitelji in sodelavci.

Inštitut za slovansko filologijo krakovske filološke fakultete izjemoma ni razdeljen na oddelke (direktor F. Sławski), pokriva pa južnoslovanske jezike in književnosti ter bohemistiko in širšo primerjalno slavistiko. Študij traja na filoloških fakultetah pet let in se konča z magistrskim delom in izpitom; od tretjega letnika dalje (ponekod od četrtega) se mora slušatelj odločiti za jezikoslovno ali literarnozgodovinsko specializacijo. Tako so bile v Krakovu v šol. letu 1975/76 npr. tele usmeritve: v prvem letniku *bolgarska filologija, srbohrvaška filologija, slovaška filologija*. Vsaka od teh usmeritev se od 3. letnika razcepi.

Inštitut za slovansko filologijo varšavske univerze se deli na tri oddelke: za *bolgarsko filologijo, za češko-slovaško filologijo, za srbohrvaško filologijo*. V biltenu je posebej dodano, da zadnji oddelek skrbi tudi za obravnavo drugih jugoslovanskih jezikov in književnosti (gre najbrž spet za terminološko netočnost, saj med delavci inštituta ni najti specialistov za manjšinske jezike in književnosti, npr. za albanščino ali madžarščino). Med usmeritvami je v varšavskem slavističnem inštitutu opaziti zanimivo novost — razen češko-slovaške,

bolgarske in srbohrvaške filologije navajajo tudi *jugoslovansko filologijo* (podčrtal F. J.), ki zajema tudi slovenščino in makedonščino, čeprav to dejstvo v biltenu ni posebej omenjeno. Ugotoviti moramo, da slovenski jezik in književnost vsaj uradno še nimata kaj prida položaja v okviru akademijske in univerzitetne slavistike. V Krakovu slovenski lektorat sploh ni omenjen (enako ne makedonski), čeprav obstaja tam že več kot dvanajst let; pri varšavski slavistiki fungira slovenski jezik v seriji področij, ki jih obvladuje Hanna Orzechowska; posebej navaja slovenski lektorat samo katoviška slavistika (nova šlezij-ska univerza), kjer ima sodelavec Emil Tokarz doktorat iz slovenske sintakse, in je pri viš. asistetu Zd. Daraszu navedena kot ožja stroka *slovenska književnost 20. stoletja*. V delavnici slavističnega oddelka PAN je za predmetno področje novejšje književnosti jugoslovanskih narodov zaposlena kot sodelavka K. Šalamun-Biedrzycka.

Inštitut za rusistiko (Instytut ruscystyki) na isti fakulteti je sestavljen iz štirih oddelkov: za *ruski jezik, za rusko književnost, za sovjetske književnosti* (v množini F. J.), za *didaktiko ruskega jezika*. V inštitutu dela nad 60 učiteljev in sodelavcev, od tega kar 26 lektorjev; slušateljev je blizu tisoč, med njimi je več kot štiri sto študentov ob delu (169 večernih, 256 »zaočnih«). Na vseh oddelkih za ruščino na Poljskem imajo tudi po enega ali več (tudi do sedem) docentov iz SZ (zanimivo je, da so večinoma docenti z doktoratom, kar najbrž pomeni, da na Poljskem priznajo sovjetskemu lektorjem, ki so kandidati znanosti, poljski doktorat in docenturo). Delavci inštituta objavljajo svoje prispevke v revijah *Slavia Orientalis* in *Przegląd Humanistyczny*.

Kot posebni enoti varšavske fakultete za rusistiko in slavistiko delata *Katedra filologii białoruskiej* in *Katedra filologii ukraińskiej*; vsaka ima po 6 do 7 sodelavcev in vsaka po okrog 50 slušateljev, katerih ena četrtnina študira ob delu. Katedri sta povezani z ustreznimi beloruskimi in ukrajinskimi ustanovami v Minsku in Kijevu; deloma obravnavajo tudi skupno jezikoslovno problematiko (narečja ob mejah, kontrastivna vprašanja).

Inštitut za slovansko filologijo filološke fakultete v Vroclavu ima štiri oddelke: za *ruski jezik, za zgodovino ruske in sovjetske književnosti, za slovanske jezike in*

književnost, za metodiko in praktično učenje ruskega jezika. Inštitut ima 44 učiteljev in sodelavcev ter 436 rednih študentov; dopolnilno se v inštitutu izobražuje 354 učiteljev ruščine in »zaočnik« še 112 »neučiteljev«, kar pomeni, da gre za jezikovno izpopolnjevanje prevajalcev, korespondentov, zastopnikov, ekonomistov ipd. Med temami, ki jih v inštitutu obravnavajo, naj omenim *kontrastivno slovansko pomenoslovje*, med literarnimi pa *primerjalno slovansko folkloristiko*. Inštitut izdaja svoj časopis *Slavica Wratislaviensia*, objavljajo pa tudi v drugih revijah: *Slavia Orientalis*, *Lud*, *Studia Rossica Poznaniensia*, *Filologia Rosyjska*, *Język Rosyjski*.

Inštitut za rusko in slovansko filologijo poznanske filološke fakultete se deli na štiri oddelke: za ruski jezik, za zgodovino ruske in sovjetske literature, za slovanske jezike in književnosti, za metodiko pouka ruskega jezika. Skupno dela v inštitutu 45 učiteljev in sodelavcev, v vseh petih letnikih pa je okrog 700 slušateljev, od tega skoraj polovica »zaočnik«. V inštitutu je posebno močno zastopana metodika poučevanja ruščine; proučujejo metode za učinkovito tehniko poučevanja ruščine v poljskih osnovnih in srednjih šolah, didaktična sredstva pri pouku ruščine, aplikacijo najnovejših didaktičnih dosežkov pri poučevanju tujih jezikov, ipd.

Na univerzi Marije Curie-Skłodowske v Lublinu je Inštitut za rusko in slovansko filologijo v sklopu humanistične fakultete. Svojo pedagoško in znanstveno dejavnost opravlja v treh oddelkih: za ruski jezik, za rusko književnost (sovjetska književnost tu ni posebej omenjena), za slovansko filologijo. V vseh treh oddelkih dela 36 učiteljev in sodelavcev, večina študentov je na rusistiki (okoli 660 rednih in tistih ob delu); v inštitutu letno izpopolnjuje svoje znanje 25 učiteljev ruščine (v okviru podiplomskega študija); imajo tudi pripravljani tečaj za kandidate, ki želijo študirati rusko filologijo ob delu.

V Lodžu je na filološki fakulteti Inštitut za rusko filologijo (slavistika ni omenjena) s temile oddelki: za jezikoslovje (najbrž je mišljeno: ruski jezik), za zgodovino ruske književnosti pred oktobrsko revolucijo, za zgodovino sovjetske književnosti; namesto oddelka (kot je v navadi pri drugih inštitutih) ima ta inštitut »samo« delavnico (pracownia) za metodiko pouka ruščine in jezikovni laboratorij. Učiteljev in sodelavcev je na inštitutu 37, vseh tipov študentov (rednih, večernih, »zaočnik«) je nad 700.

Poleg že omenjenih specializacij (jezikoslovne ali literarnozgodovinske) od tretjega letnika dalje je v Lodžu posebno močno zastopana še tretja smer specializacije: *metodika poučevanja ruskega jezika* (80 študentov). Teme v jezikoslovju so v glavnem naravnane kontrastivno (rusko-poljske), v književnosti pa obravnavajo stike med rusko in poljsko književnostjo.

Inštitut za rusko filologijo humanistične fakultete v Gdansku ima širšo slavistično vsebino kot v Lodžu; združuje tele oddelke (zaklady): za zgodovino ruske in sovjetske književnosti, za ruski jezik, za didaktiko ruskega jezika, za slovanske jezike (književnosti niso omenjene). V okviru oddelka za didaktiko sta dve delovni skupini: skupina za metodiko poučevanja ruskega jezika in skupina za praktični pouk ruščine. Na inštitutu je zaposlenih 53 učiteljev in sodelavcev, študentov ruščine pa je tudi okrog 700, od tega je slaba polovica rednih. Oddelk za slovanske jezike ima na skrbi širšo slavistično izobrazbo (primerjalna gramatika, lektorati) za rusiste in poloniste. Direktor inštituta L. Moszyński je obenem vodja delavnice za cerkvenoslovansčino PAN. V okviru znanstvenih publikacij humanistične fakultete izdaja inštitut serijo *Filologia Rosyjska*.

Na najmlajši poljski univerzi (Univerzitet Śląski) v Katowicach slavistika in rusistika nimata institucionalno enakega statusa; na humanistični fakulteti obstajata *Instytut filologii obcych* (Inštitut za tuje jezike in književnost), ki vključuje kot oddelk (zakład) *slovansko filologijo*, in *Instytut filologii rosyskiej* (Inštitut za rusko filologijo) s tremi oddelki: za zgodovino ruske sovjetske književnosti, za zgodovino ruske književnosti 19. stol., za metodiko in ruski jezik; pri zadnjem oddelku je delovna skupina jezikoslovcev in skupina metodikov.

Na Oddelku za slovansko filologijo, ki ga vodi Roman Laskowski, specialist za slovansko fonologijo in morfologijo, dela 12 učiteljev in sodelavcev, med njimi tudi direktor IFO (Instytut Filologii Obcych) Kazimierz Polański, specialist za splošno jezikoslovje, etimologijo in slovansko sintakso. Slovenščino zastopata na oddelku dr. Emil Tokarz in mgr. Zdzisław Darasz; slovenski jezik kot lektorat so doslej lahko jemali (po izbiri) polonisti in rusisti; ker obetajo, da bo v najkrajšem času ustanovljena nova študijska smer *srbohrvaščina*, bo tudi slovenščini odmerjenega več prostora. Inštitut (IFO) izdaja od leta 1975 revijo *Linguistica Silesiana*, ki je posveče-

na predvsem splošnemu in konfrontativnemu jezikoslovju; prispevki se v njej tiskajo v angleščini, francoščini, nemščini in ruščini.

Inštitut za rusko filologijo je v primerjavi z Oddelkom za slavistiko IFO po številu učiteljev in sodelavcev (in seveda študentov) veliko močnejši; prvih je kar 41, slušateljev pa okrog 600. Nekoliko nenavadno je, da je metodika poučevanja ruskega jezika bolj izpostavljena kot študij jezika samega, kar je razvidno že v samem naslovu oddelka: *za metodiko in ruski jezik*. Tudi zasedba je številna (šest asistentov za metodiko). Inštitut izdaja revijo *Rusystyczne Studia Literaturoznawcze*, načrtuje pa tudi izdajo rusističnih del iz jezika in metodike.

Od slovanskih jezikov (razen seveda poljščine) je na poljskih višjih pedagoških šolah (Wyższa Szkoła Pedagogiczna) polno zastopan samo ruski jezik s književnostjo. Osnovni študij traja tri leta, vendar ima večina pedagoških šol tudi magistrski študij (skupno pet let kot na univerzi); tudi glede podeljevanja doktoratov in habilitacij so te šole (vsaj za rusistiko) izenačene z univerzami; naravno je, da je personalna povezanost univerz in VPS zelo razvejana in uspešna.

Razvejanost rusističnega študija na VPS seveda ni v vseh krajih enaka; ponekod imajo *Inštitut za rusko filologijo* s tremi oddelki (Krakov, Opole), drugog imajo samo *Oddelek za rusko filologijo* (Bydgoszcz, Siedlce, Słupsk); posebnost je Rzeszów, kjer ima VPS *Katedro za zgodovino ruske književnosti in ruski jezik*, s tremi oddelki (podobno kot na VPS v Krakovu ali Opolu); najbolj sta polonistični in rusistični študij povezana na VPS Zielona Góra, kjer je poleg *Inštituta za poljsko filologijo* na humanistični fakulteti VPS tudi *Oddelek za rusko filologijo*. Še bolj kot na univerzah je na poljskih VPS poudarjen študij metodike poučevanja jezika. Tudi na VPS imajo precej »docentov« iz SZ.

Od leta 1972 deluje na Poljskem posebna ustanova za usposabljanje učiteljev (Instytut kształcenia nauczycieli) pri Svetu ministrov; ima 19 dislociranih oddelkov (v vojvodstvih), 16 centrov za dopolnilno izobraževanje učiteljev, 12 znanstvenih oddelkov (zakład) z ustreznimi delavnicami. Inštitut opravlja raziskovalno delo v okviru splošnopolskega načrta znanstvenih raziskav o *modernizaciji prosvete v razviti socialistični družbi*. Tako deluje od leta

1975 pri oddelku za usposabljanje učiteljev za tuje jezike tudi *Pracownia języka rosyjskiego* z devetimi sodelavci, ki se ukvarjajo s temama: Učinkovitost didaktično-vzgojnega dela učiteljev ruščine; Organizacijska in programska načela za usposabljanje in izpopolnjevanje učiteljev ruščine.

Na koncu biltena sta objavljena dva povzetka habilitacijskih del iz slovanskega jezikoslovja (Marian Jurkowski, Ewa Siatkowska) v letu 1975; osem je povzetkov disertacij iz ruskega oz. beloruskega jezikoslovja (večinoma gre za rusko-poljske teme), 10 je vsebinskih prikazov literarnozgodovinskih disertacij, ki zajemajo širše slovansko področje; od njih kar tri zadevajo jugoslovanske književnosti: *Leva struja srbske proze med vojnama* (Maria Dąbrowska-Partyka); *Umetniška proza Isaka Samokovlije* (Aleksandra Stankowicz); *Milan Begović, Vladimir Vidrić, Antun Gustav Matoš kot predstavniki poezije hrvatskega modernizma* (Julian Kornhauser); vse tri disertacije so bile obranjene na Jagellonski univerzi v Krakovu.

Ko se nam tako izriše podoba poljskih slavističnih ustanov in njihovega delovanja, lahko rečemo tole:

- 1) zaradi praktičnih potreb po učiteljih ruskega jezika in književnosti v poljskih osnovnih in srednjih šolah se je v zadnjih treh desetletjih na poljskih VPS in na univerzah do neverjetnih razsežnosti razmahnil študij ruščine, saj skrbi za šolanje ustreznega kadra na obeh tipih visokih šol blizu 500 učiteljev in sodelavcev;
- 2) značilno je, da med učitelji prevladujejo docenti, medtem ko so profesorji prava redkost; številčno najmočnejša plast so asistenti in lektorji;
- 3) zaradi tolikšne množičnosti je nujno, da so učitelji in sodelavci omejeni na najožje sektorje dela, tako znanstvenega kot pedagoškega, kar gotovo pospešuje pri slušateljih bolj ali manj rutinsko sestavljanje informacij;
- 4) v obravnavanih jezikoslovnih temah vidno prevladuje ruskopolska kontrastivna analiza;
- 5) na literarnozgodovinskem področju največkrat obravnavajo poljsko-ruske stike (in vplive) v starejšem obdobju in ruskopolske v novejšem času;
- 6) razumljivo je, da je druga slavistika ostala količinsko v skromnejših okvirih,

zato pa je v znanstveno-raziskovalnem pogledu kljub uveljavljanju modernih lingvističnih pogledov ostala bolj zvesta poljski slavistični tradiciji, ki je bila v marsičem s polonistiko skupaj inovativna v jezikoslovju in literarni zgodovini;

7) blagodejno vpliva na razvoj poljske slavistike razmeroma dobra notranja »prekravitev«, saj so delovni stiki na črti PAN — univerze — VPŠ živi in bogati, podobno tudi zemljepisne razdalje pri pretoku znanstvenih in pedagoških izkušenj ne povzročajo težav;

8) poljska slavistika se je zmeraj branila izolacionizma; vedno je našla stik z jeziko-

slovnimi in literarnoteoretičnimi tokovi v svetu, jih selekcionirala in sprejemala;

9) ni dvoma, da se stanje poljske slavistike in polonistike pozna tudi pri poljskih rusistih, ki morajo nujno koreniniti v poljskem jezikoslovnem in literarnozgodovinskem izročilu in ne morejo postati goli prakticisti in pragmatiki;

10) znanstvena publicistična dejavnost je v poljski slavistiki bogata v periodikah in monografijah;

11) število študentov ob delu se na nekaterih univerzah in VPŠ približuje številu rednih študentov.

Franc Jakobin
Filozofska fakulteta v Ljubljani

Z A K L J U Č N I R A Č U N J I S
na dan 31.12.1976

AKTIVA		PASIVA	
Ime računa		Ime računa	
1. Blagajna	623,45	1. Lastna sredstva	80.197,35
2. Žiro račun	79.573,90	2. Časovne razmejitve	38.320,00
3. Dolžniki	38.320,00		
Skupaj	118.517,35	Skupaj	118.517,35

O B R A Č U N
doseženih in porabljenih sredstev

AKTIVA		PASIVA	
Ime računa		Ime računa	
1. Stroški tiska	183.940,75	1. Subvencije: a) KSS	129.000,00
2. Honorarji	60.783,05	b) ISS	40.000,00
3. Prispevki od honor.	12.586,05	2. Realizacija	146.351,90
4. Stroški uprave	17.001,75	3. Obresti	507,80
5. Razlika doseženih sredstev	41.548,10		
Skupaj	315.859,70	Skupaj	315.859,70

Sestavila
Ema Graul

Glavni urednik
prof. Jože Koruza